

være, at man med Hensyn til Enkeltheder kan komme til et rigtigere Resultat, men at man dog har anseet det for særdeles ønskeligt, at de Grundsætninger forinden vare slaaede fast, hvorefter en saadan Revision skulde foretages. Saasnart altsaa Loven og dermed dens Grundsætninger vare vedtagne, vilde man strax henvende sin Opmærksomhed paa en Revision, hvorved man vilde gaae ind paa alle Enkeltheder. Jeg skal iøvrigt tilføie, at alle de Tal, der her foreligge som opgivne af Regeringen, ville staae til at efterregne for de ærede Medlemmer, der komme ind i det Udvalg, som jeg antager at Landsthinget vil nedsætte over Sagen; de skulle faae alle Actstykkerne til deres Raadighed, de kunne gjenneengaae ethvert Tal og see, om der er indløbet nogen Urigtighed i de stedsfundne Opgivelser. Jeg skal derfor ikke nu gaae ind paa de enkelte Bemærkninger, der ere gjorte ved enkelte Rald; men som sagt baade de enkelte Indberetninger og Bearbejdelsen i det statistiske Bureau, kort det hele Materiale skal blive afgivet til Udvalget. Jeg troer, at der er steet en omhyggelig Bearbejdelse; men desuagtet skal jeg ikke benægte Muligheden af, at der kan være indløbet Feil i det. Der er i saa Henseende særlig fremhævet Høiethostrup Rald. Det forekommer mig, at den ærede Rigsdagsmænd, der anførte dette Exempel (Skeel), anslog Offeret ved dette Rald til 1300 Rd. (Skeel: Reil 300 Rd.). Naa, om Forladelse, men det ærede Medlem anslog dog Avlingen meget for høit. Ved det ærede Medlem, hvorledes den Avling er? Den har i en Række af Aar været bortforpagtet til en Mængde Huusmænd og er bleven drevet i smaa Lodder. Naar det ærede Medlem vil veie den Indflydelse, som en saadan Drift vil have paa Værdien, vil han maaskee komme til en anden Opfattelse af denne Avlings Værdi. Det kan forøvrigt gjerne være, at Avlingen et eller andet Sted er af en noget høiere Værdi, end der er anslaaet i Lovudkastet, og paa andre Steder af en noget lavere Værdi; men det kommer heller slet ikke an paa ved hele denne Undersøgelse at komme til en saadan mathematisk Nøjagtighed. Hvad det kommer an paa, er kun at sætte sig det Maal, at tilvejebringe en ligeligere Fordeling

end den, der nu finder Sted. Om der saa desuagtet kommer 100 Rd. mere paa eet Sted eller 100 Rd. mindre paa et andet Sted, er mindre vigtigt. Det vil sees af Grundlaget for Lovforslaget, at det Maal, man har arbejdet til, ikke er en saadan mathematisk Nøjagtighed. Om derfor Ansættelsen er sat lidt for høit eller lidt for lavt paa de enkelte Steder, da rammer det paa ingen Maade, hvad der har været selve Udcastets Siemed.

Der er fremsført den Bemærkning fra den ærede sidste Taler, at det skulde være tvivlsomt, hvorvidt man er berettiget til ved Lov at bestemme, at denne Afgift, naar den ydes in natura, skulde fremtidig ydes efter Capitelstaxt. Jeg troer, at Lovgivningsmagten maa have denne Berettigelse, da der er Spørgsmaal om en Ydelse i et offentligt Siemed. Den eneste Betænkelse, jeg selv kunde nære i saa Henseende, er den, at muligvis ikke alle Steder selve Ydelsen har den Værdi, som sættes paa den ved Capitelstaxten, men paa nogle Steder en høiere og andre Steder en lavere Værdi. Det var derfor, at jeg i det Udcast, jeg indbragte her ifjor, foreslog, at de Commissioner, der skulde fastsætte Smaaarbejdstienden, tillige skulde bedømme, hvorvidt Værdien af Tienderne efter de locale Forhold bør sættes noget høiere eller noget lavere. Dette blev ikke vedtaget af Thinget men gik ud af Lovforslaget. Man antydede derved, at man troede at kunne gaae ud fra, at Naturalhelsen allevegne havde omtrent den samme Værdi som den, der sættes paa den ved Capitelstaxten. Skulde man nu ved gjentagen Overveelse komme til et andet Resultat i denne Henseende, ja saa maa jeg beklage den Beslutning, det ærede Thing tog ifjor, og der var da ikke Andet for, end at man maatte see ved saadanne Commissioner særlig at lade fastsætte, hvor stor Forskjellen kan være mellem Naturalhelsens virkelige Værdi og Prisen efter Capitelstaxt.

Man har fremdeles bemærket, at hele dette vidtløftige Apparat og store Arbejde slet ikke behøvedes, men at man simpelthen kunde bestemme, at der skulde tages fra de store Rald og gives til de mindre. Ja, men det var jo det, jeg foreslog ifjor, og da jeg fremkom der-